

Sygn. akt VU 85/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Mastalerz

Protokolant st. sekr. sądowy Ilona Królikiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku **M. C. (1)**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.**

o zwrot nienależnie pobranej części uzupełniającej emerytury rolniczej

na skutek odwołania M. C. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.z dnia 12 grudnia 2012r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że M. C. (1) nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 29.924,70 (dwadzieścia dziewięć dziewięćset dwadzieścia cztery 70/100) zł z tytułu pobranego świadczenia w okresie od dnia 1 lutego 2009r. do dnia 31 stycznia 2012r.

Sygn. akt VU 85/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2012 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T. wstrzymał M. C. (1) od dnia 1 stycznia 2013 roku wypłatę części uzupełniającej emerytury z powodu posiadania gospodarstwa rolnego i stwierdził, że ww. świadczenie stosownie do przepisów art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników nie przysługiwały od dnia 1 czerwca 1995 roku. Organ rentowy wskazał również, że M. C. (1) w okresie od dnia 1 czerwca 1995 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku pobierała nienależnie część uzupełniającą emerytury rolniczej i została zobowiązana do zwrotu kwoty 29.924,70 złote z okres trzech lat wstecz tj. za okres od dnia 1 lutego 2009 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku z powodu posiadania gospodarstwa rolnego.

W odwołaniu od powyższej decyzji skarżąca M. C. (1) wniosła o jej zmianę. Wskazała, iż przedmiotowe gospodarstwo należało do jej ojca, który miał je przekazać swojemu wnuczkowi a jej synowi - W. C.. Wnioskodawczyni dopiero po śmierci rodziców, kiedy przeprowadzana była sprawa spadkowa dowiedziała się, że własność tego gospodarstwa nie została uregulowana i ona została jego właścicielem. Po przeprowadzonym postępowaniu spadkowym przekazała od razu to gospodarstwo swojemu synowi – W. C..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. C. (1) wraz mężem H. C. była właścicielką zabudowanej nieruchomości rolnej położonej we wsiach Ł.i k.(...)

w gminie R.o powierzchni 2 ha 01a, oznaczonej w ewidencji gruntów wsi Ł.nr (...)i (...)i ewidencji gruntów wsi K.nr (...). Nieruchomość tą małżonkowie zakupili.

(okoliczność bezsporna – akt notarialny z dnia 16.06.1995 r. rep A nr (...)akt KRUS, zeznania świadka B. D.nagranie 00:03:06-00:08:01 koperta k.20, zeznania świadka J. M. (1)nagranie 00:08:57-00:15:16 koperta k.20)

W dniu 6 grudnia 1993 roku wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę rolniczą.

Decyzją z dnia 17 grudnia 1993 roku Oddział (...)w T. przyznał wnioskodawczynie emeryturę w części składkowej.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-2, decyzja z dnia 17.12.1993 r. k. 4 akt KRUS)

Na podstawie zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 16 czerwca 1995 roku umowy darowizny M. C. (2) i H. C. przekazali całe swoje gospodarstwo rolne o powierzchni 2ha 01a, synowi W. C.. W akcie tym wnioskodawczynie oświadczyła, że poza przekazanymi nieruchomościami nie jest właścicielem, współwłaścicielem ani posiadaczem innego gospodarstwa rolnego.

(dowód: umowa darowizny k. 6-7 akt KRUS)

Decyzją z dnia 30 czerwca 1995 roku M. C. (1) została przyznana emerytura rolnicza w pełnej wysokości od dnia 1 czerwca 1995 roku.

(dowód: decyzja z dnia 30.06.1995 r. k. 9 akt KRUS)

Wnioskodawczynie na podstawie postanowienia z dnia 21 listopada 1980 r. w sprawie sygn. akt I Ns 1582/80 o stwierdzeniu nabycia spadku po ojcu – J. M. (2) zmarłym 3 października 1973 roku oraz na podstawie postanowienia z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie sygn. akt I Ns 957/11 o stwierdzeniu nabycia spadku po matce – B. M. zmarłej 15 grudnia 2001 r., stała się w 1/3 części współwłaścicielką nieruchomości rolnej zabudowanej położonej **we wsi K.**, w gminie R., oznaczonej numerami działek (...) o powierzchni **2,79 ha**.

(dowód: akt notarialny z dnia 02.02.2012 r. k. 19-21 akt KRUS)

W dniu 2 lutego 2012 roku M. C. (1) oraz pozostali spadkobiercy J. i B. M. zawarli umowę darowizny, na mocy której przekazali całość posiadanej przez nich nieruchomości rolnej zabudowanej położonej **we wsi K.**, o powierzchni **2,79 ha** W. C..

(dowód: akt notarialny z dnia 02.02.2012 r. k. 19-21 akt KRUS)

Nieruchomość rolna o powierzchni 2,79ha położona we wsi K. należała do rodziców M. B. (1) i J. M. (2). To oni dopóki pozwalał im na to stan zdrowia prowadzili na niej działalność rolniczą. Matka wnioskodawczynie była bardzo związana z tą ziemią i nawet kiedy podupadła na zdrowiu, nie chciała prawnie wyzbyć się jej własności, tj. przekazać W. C. – synowi wnioskodawczynie, mimo, że to on uprawiał tą ziemię. B. M. w rozmowach z dziećmi zawsze tą ziemię traktowała jako wyłącznie swoją własność, jako zabezpieczenie na przyszłość. Dopiero po jej śmierci właścicielem miał zostać W. C.. (dowód: zeznania wnioskodawczynie nagranie 00:17:34-00:20:30 w zw. z nagraniem 00:01:33 – 00:07:01, zeznania świadka B. D. nagranie 00:03:06-00:08:01 koperta k.20, zeznania świadka J. M. (1) nagranie 00:08:57-00:15:16 koperta k.20)

M. C. (1) odkąd w 1995 roku przekazała swoje gospodarstwo rolne synowi – W. C., nie pracowała i nie uprawiała żadnych nieruchomości rolnych,

w tym również tych spornych o powierzchni 2,79 ha. Opiekowała się wówczas chorym mężem, który praktycznie cały czas leżał w łóżku. Gospodarstwem rolnym zajmował się W. C.. To on również gospodarzył na spornej działce.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni nagranie 00:17:34-00:20:30 w zw. z nagraniem 00:01:33 – 00:07:01, zeznania świadka B. D. nagranie 00:03:06-00:08:01 koperta k.20, zeznania świadka J. M. (1) nagranie 00:08:57-00:15:16 koperta k.20)

Wnioskodawczyni z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, nie korzystała z dopłat przyznawanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

(dowód: informacja ARiMR z dnia 9.11.2012 r. – k. 28 akt KRUS)

Działki nr (...) położone we wsi K. o powierzchni 2,79 ha objęte były podatkiem rolnym a w ewidencji podatników tegoż podatku figurowała B. M. do dnia 31 grudnia 2001 roku, natomiast w okresie od dnia 1 stycznia 2002 r. do 28 lutego 2012 roku nakaz podatkowy wystawiano na nazwisko M. B. (2), użytkownik W. C..

(dowód: informacja z Urzędu Gminy R. z dnia 6.1.2012 r. k. 30 akt KRUS)

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje koniecznością zmiany zaskarżonej decyzji.

Wydając zaskarżoną decyzję z dnia 12 grudnia 2012 roku organ rentowy powołał się na przepis art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 1998r Nr 7, poz. 25 ze zm.)

Przepisy art. 28 ust. 1 i ust. 2 ustawy o u.s.r. stanowią, że wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

Zawieszenie wypłaty dotyczy po pierwsze części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, po drugie emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej – i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia.

Stosownie do treści art. 28 ust. 3 ustawy o u.s.r. wypłata m.in. części uzupełniającej świadczenia emerytalnego ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 pkt 1 uznaje się natomiast, iż emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając (...)

Przepisu art. 28 ustawy o u.s.r., nie można, jak to uczynił KRUS, interpretować w oderwaniu od art. 6 pkt 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie bowiem z art. 6 pkt 1 ww. ustawy rolnikiem nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, ale pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Pod pojęciem działalności rolniczej należy natomiast rozumieć działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej (art. 6 pkt 3 ustawy).

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, iż w kontekście zawieszenia prawa do części uzupełniającej świadczenia decydującego znaczenia nabiera fakt prowadzenia działalności rolniczej, a nie tytuł prawny do władania rzeczą.

Należy pamiętać, że tytuł własności (współwłasności), czy też posiadanie gospodarstwa rolnego nie rodzi obowiązku zawieszenia części uzupełniającej świadczenia, jeśli rolnik wykaże, że nie prowadzi działalności rolniczej. Odnośnie zaprezentowanego zagadnienia mamy do czynienia z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego. Na poparcie tego stanowiska można przytoczyć uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004r. wydaną w sprawie II UZP

5/04, zgodnie z którą wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy (OSNP 2004/22/389). Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie III AUa 598/04, Apel.-W-wa 2005/4/16, w którym uznał, że zawieszenie wypłaty emerytury rolniczej nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo rolne, ale tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i gospodarstwo to przynosi jej dochód. Przy tym wskazać należy, iż za prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym należy traktować zespół czynności, bez których dane gospodarstwo nie mogłoby prawidłowo funkcjonować (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1988 roku, III UZP 8/88, OSNC 1988/12/166).

Przepis art. 28 ust. 4 wprowadza zatem jedynie domniemanie o charakterze wzruszalnym i właściciele gruntów mogą dowodzić, iż nie są rolnikami w rozumieniu art. 6 ust. 3 u.s.r.

Także w wyroku z 27 maja 1997 r., II UKN 145/97 (OSNAPiUS 1998 Nr 8, poz. 247) Sąd Najwyższy wypowiedział tezę, że nabycie własności gospodarstwa rolnego w drodze dziedziczenia, bez prowadzenia w nim działalności rolniczej, nie stanowi podstawy do zawieszenia wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zaznaczając tym samym, że dla potrzeb ustalania uprawnień rentowych czy emerytalnych rolników oraz ich wysokości, nacisk położyc należy na zbadanie faktu rzeczywistego prowadzenia działalności rolniczej.

Ustalając stan faktyczny a dotyczący użytkowania nieruchomości rolnej o powierzchni 2,79 ha i położonej we wsi K. Sąd dał wiarę spójnym i logicznym zeznaniom świadków B. D. i J. M. (1) oraz samej wnioskodawczynie, które korespondują z treścią pozostałego materiału dowodowego zebranego w sprawie.

Z dowodów powyższych wynika jednoznacznie, że w okresie od dnia 1 czerwca 1995 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku M. C. (1) nie prowadziła, na nieruchomości rolnej położonej we wsi K., składającej się z działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...) o powierzchni 2,79ha działalności rolniczej. Nieruchomość ta stanowiła własność jej rodziców B. i J. M. (2). To oni na tej ziemi pracowali, dopóki pozwalał im na to stan zdrowia. Z czasem ziemię we faktyczne władanie przejął W. C., który w przyszłości miał stać się jej prawnym właścicielem. Uregulowanie stanu prawnego będącej przedmiotem sporu nieruchomości nastąpiło dopiero na skutek działań podjętych przez brata wnioskodawczynie – świadka J. M. (1), po śmierci rodziców wnioskodawczynie. To on zainicjował postępowanie spadkowe po zmarłym J. M. (2) i zmarłej B. M.. Po uprawomocnieniu się postanowienia z dnia 23 listopada 2011 roku, sygn. akt I Ns 957/11, spadkobiercy (również wnioskodawczynie) darowali W. C. swoje udziały w spornej nieruchomości, co nastąpiło w dniu 2 lutego 2012 roku. Wówczas to W. C. stał się jedynym właścicielem spornej nieruchomości, którą dotychczas użytkował.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawczynie wykazała w toku niniejszego postępowania, iż będąc formalnie współwłaścicielem gospodarstwa rolnego, nie prowadziła w nim działalności rolniczej i nie była rolnikiem w rozumieniu art. 6 pkt 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a skoro tak, to nie ciąży na niej obowiązek zwrotu wypłaconych w okresie od 1 lutego 2009 r. do 31 stycznia 2012 roku na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

WZÓR PIECZĘCI ORZECZENIA

Publikacja # tak # nie

Hasło tematyczne orzeczenia: zwrot nienależnej pobranych świadczeń z ubezpieczenia

Podstawa prawna orzeczenia: art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 ze zm.)

Podpis sędziego sprawozdawcy/Przewodniczącego Wydziału.....